

Linking Estonia and Latvia
Part-financed by the European Regional Development Fund

European Union

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

RABA

SIRJE JA GEORG AHER

Raba jääb sageli puude varju ja me näeme teda alles siis, kui seal kohal oleme.

**Kõige paremini hoomame raba olemust
kusagilt kõrgelt alla vaadates.**

Sageli viivad rappa kitsad laudteed.

**Mineraalmaa ja raba vahel on sageli
niiskuselembeste taimedega siirdesooriba.**

Siirdesoos kasvab soopihl.

Madal kask

A close-up photograph of a tree branch with several green, serrated leaves and several brown, dried catkins. The leaves are bright green and have small holes, indicating insect damage. The catkins are elongated and have a papery, dried appearance. The background is a dense, out-of-focus green foliage.

Kaselehtede rullijaks on ca 4 mm pikkune mardikas: kase-keerukärsakas. Kokkurullitud lehte muneb ta 4-6 muna.

Putukas keerab lehe kokku 30 järjestikuse operatsioonina. Kõige suuremat täpsust nõuab kahe S-kujulise sisselõike tegemine mõlemal lehelabapoolmel servast kuni keskrooni ja keskroo soonte läbihammustamine, et leht närbuks, kuid ei kukuks enneaegselt ära.

Ussilill kasvab eelistatult niisketes kohtades. Pisikesed õied on koondunud kollasesse õisikutesse.

Soo-neiuvaip on üks meie tavalisemaid käpalisi.

Soovõhk

**Laudteed on rajatud
rabapinnase kaitseks.**

**Vaevakask jääb tavaliselt alla
meetri kõrguseks.**

**Sinikas on üks rabas kasvavatest
puhmastest.**

Sinika marjad on helesinised ja kaetud vahakirmega.

Raba pinda liigestavad älved ja laukad.

**Tupp-villpea loob rabas soodsad
tingimused teiste taimede kasvuks.**

Sookailu märkame me enamasti õitsemise ajal.

**Hanevits on iseloomulik vaid
Ida-Eesti rabadele.**

Hanevits

Murakas on oma suurte lehtega ebatüüpilise välimusega rabataim.

**Muraka isas- ja emasõied paiknevad erinevatel taimedel.
Isaõiega taim**

Emasõiega taimedel
arenevad pärast
viljastamist viljad.

**Korjamiseks on sobivaimad
poolküpsed marjad.
Botaanikud nimetavad neid
luukoguviljadeks.**

**Küpsed marjad on
mõnusad rabas kohe
suhu pista.**

**Raba keskosas olevat vähete
puudega või ilma puudeta ala
kutsutakse lagerabaks.**

Jõhvikas õitseb suve
alguses.

Jõhvika korjamise aeg saabub sügisel. Varakevadel maitsevad hästi veel eelmise sügise marjad.

Ümaralehine huulhein kasvab turbasamblal ja õitseb kesksuvel.

**Kleepuvate näärmekarvakeste
abil püüab huulhein putukaid,
kelledest saab täiendavaid
toitaineid.**

Raba niiskemates osades kasvab pikalehine huulhein.

A close-up photograph of a plant, likely a species of lichen or a small shrub, showing several upright stems. The stems are covered with small, green, leathery leaves that are pointed at the tips. Some of the lower stems have brown, curled structures, possibly dried or damaged leaves. The background is a blurred forest scene with tall trees and a clear sky.

**Küüvitsa lehed on nahkjad
ja veidi allapoole
kaardunud.**

**Rabas olevaid veekogusid
kutsutakse laugasteks.**

**Rabakas eelistab kasvada
madalates veega kaetud
kohtades.**

**Mõnikord on rabas vee sees
sunnitud kasvama ka kuiva
eelistavad taimed.**

**Pikalehisel huulheinal on
“jalad”vees kasvamine
tavaline.**

**Ümaralehine huulhein
peab vahel taluma ajutist
üleujutust.**

**Suurt rabalaugast
nimetatakse sageli
ka rabajärveks.**

**Laugastel elavad mitmed
veelinnud.**

Tavaline on hõbekajakas.

**Mõnikord kohtame või
kuuleme rabas mudatildreid.**

Sookiur

Ettevaatlikud sookured pesitsevad rabades, kuid toituvad nii rabas kui põldudel.

Suvel on rabas palju erinevaid putukaliike. Liblikatest on hulgaliselt sinitiibu.

**Röövtoidulistest on
arvukamad kiilid.**

**Valgelaup-rabakiil on meil
paiguti esinev liik.**

Väike-rabakiil

Väike-rabakiil

Liidrikud pulmalennul

Liidrikud

Harilik vesineitsik

**Eestis paiguti esineva põhja-läikkiili
vastsed elavad rabalaugastes.**

**Ristämblikud on ühed
arvukamad rabaloomad.**

**Suure osa oma päevast
veedavad ristämblikd võrke
ehitades või parandades.**

**Sobiva valgusega näeb
ämblikuvõrke pea kõikjal.**

Ristämblike võrk on piisavalt tugev, et kinni pidada ka keskmise suurusega kiili.

Vahel ka mitut

Rabas võime kohata Eesti suurimat ämblikku – hiidämblikku.

**Suur putukate ja ämblike hulk
võimaldab rabas hästi toime
tulla arusalikel.**

**Älved on on kohad, kuhu
rabas võib sisse vajuda.**

Mudaälves

**Älves, mida katab roheline
turbasammal.**

**Mõnedes rabades võib
esineda rabasaari.**

**Rabades liikuvad inimesed
kipuvad endast maha jätma
erinevaid jälgi.**

**Mõned jäljed ei kao rabast
aastate jooksul.**

Üks viis rabade kasutamiseks on seal turvast toota.

**Looduslikus rabas on igaühel
meist alati palju avastada!**